

126. Van Dale, de letter S (5)

1. De posttraumatische stressstoornis wordt ook wel PTSS genoemd. In de Tweede Wereldoorlog had je de Binnenlandse Strijdkrachten. Strijkwol, kortgekroesde wol, heet ook wel kaardwol.
2. Een lemniscaat is een wiskundige striklijn. Stro aardappelen zijn pommes paille.
3. Bij het Strohoedenveem dragen de sjouwers strooien hoeden. Een S-trein is een sneltrein.
4. Wist u dat stronken informeel stoned én dronken is? De stronteigenwijze strontvent was strontlazarus.
5. Bruidspaar, houd de strooi-jonker in ere! Kijk in Van Dale eens bij stroomverlijering. Die uitleg is duidelijk, neem ik aan.

6. Het strotklep(je) (keelklep, epiglottis) sluit de larynx, het strottenhoofd, af. Een ontsteking daaraan heet laryngitis (pseudokroep). Zouden een stroweduwe en -weduwnaar op een strowis komen aandrijven?
7. Wist u trouwens dat een zekere De Saussure de grondlegger van het structuralisme is?
8. Mobiles (mobiels) heten ook structures vivantes. Ze aten een appelstrudel. De muur was met rauhfaser bedekt. Een degoe is een struikrat [Jaarboek 2008]. Het beestje wordt gehouden als huisdier.
9. Strychnine is een zeer giftig alkaloïde uit de braaknoot. De overijverige stucwerker heeft het stucplafond met stuc reliëf en ander stucwerk gestuukt. Bij de burens (de Van Dales!) heeft de stukadoor alleen maar met stucco lustro gestuct. Studie-an maakte hij zich zorgen, maar slechts informeel, over de stufi.
10. Palynologie (pollenanalyse) is stuifmeelonderzoek. de begrippen convulsie en eclampsie zijn synoniem met stuip.

11. Continu waren ze bij de (Zweedse) stuga stuivertje-wisselen aan het spelen. In de lit(t)eraire Sturm und Drangperiode waren er ook schrijvers die treffend over de sturm-und-drang, de overgang van puberteit naar adolescentie, van hun eigen kinderen wisten te verhalen. Het woord stupéfait is verwant met, heeft dezelfde herkomst als, stupefactie. Werdt ge er niet onpasselijk van? Stuurkunde wordt ook wel cybernetica genoemd, goede stuurmanskunst is vaak nodig en een stuurstang heet ook wel een levier. Bij de styliet, de pilaarheilige die bij de Styx gezworen had, vond acute stypsis met een stypticum plaats.
12. Styrax (storax) is een welriekende bruine stof, niet te verwarren met styreen (fenyletheen). De SU was historisch de Sovjet-Unie en heette ook wel de USSR. Sub colore juris werd het recht verkracht.
13. Vannacht slapen we sub fide sub divo. Met een stylo schrijf je, een stylus wordt gebruikt bij een palmtop.
14. De Spaanse Successieoorlog duurde van 1702 tot 1713 (1714). Het gebeurde in Ecuador. Hij bleef daar sucres in de fruitautomaat gooien. Ik weet niet, of 1000 sucre veel is. De Sudanese maakte sudanknoopwerk, terwijl haar man in het sudatorium aan sudamen leed. Prachtig, die eerste Peer Gyntsuite van Grieg! Sulfoxysme is zwavelzuurvergiftiging. Het ijs is de sullebaan van de liefde. Soms zitten er zelfs twee vliegen op één suikerbeestje. De sultan van het Ottomaanse Rijk voer op een sultana, een groot Turks schip. Van sumatrabinnengoed maak je sigaren, sumatra is op Sumatra geteelde tabak. Soms waait die weg door een harde wind, de sumatraan.
15. 'Sum qui sum', 'ik ben die ik ben', is volgens Exodus de naam waarmee Jahwe(h) zich aanduidt.

16. Onder de blote hemel slapen heet ook wel sub Jove (frigido) slapen. Naar verluidt is Jupiter daarbij vernoemd: 'onder de koude Jupiter'. Ook 'sub tecto coeli' is een daarmee vergelijkbare uitdrukking. Sub rosa, off the record, vernam ik in het dicteecircuit dat het voltooid deelwoord van sudokuen gesudokud is. Lekker zoet: suiker, sucrose, karamel!
17. In je eigen sop kun je gaarkoken en suffoqueren (smoren). Leiders van het onderzoek naar diabetes mellitus weten dat een diabeticus hyperglykemie, maar ook een hypo (hypoglykemie), kan

krijgen. Het Suikerfeest, het Ied-al-Fitr, is minder geschikt voor een suikerzieke. Die heeft het beter bij Sukkot (Hebreeuws voor Soekot), het Loofhuttenfeest. Een super-G kun je niet houden in de super-de-luxe Sun Belt van Texas. De priester geniet het avondmaal sub utraque specie, de gelovige, de communicant, sub una specie.

18. Een cichlide is een bodem- of substraatbroeder. Wat zijn nu vijf minuten sub specie aeternitatis? Was het successtuk een succès de ridicule, een succès de scandale of een succès fou? Bij een mislukking hoort de uitdrukking 'such is life', 'c'est la vie'. Suçons vind je in kleding. Al is de zaak nog sub iudice, los deze toch sub quocunque titulo op, maar wel sub sigillo silentii!

Rein Leentfaar